

Broekmolenweg Rijswijk

Natuuronderzoek

colofon

9 september 2011

- tekst   dr. A.J.M. Schenkeveld

- productie   bureau Schenkeveld
                                  Vistraat 1, 4101 AC Culemborg
                                  Telefoon: 0345- 534245, Fax: 0345-534028
                                  Email: bramschenkeveld@ziggo.nl

- opdrachtgever   Lucas Beheer B.V., Den Haag

- contactpersoon   ir. D.J. van Bodegom van Procitta Projecten, Den Haag

Inleiding

Op het perceel van het voormalig Shell-laboratorium aan de Broekmolenweg 14 te Rijswijk is de bouw van 16 nieuwe woningen geprojecteerd. Het initiatief noodzaakt een wijziging van de huidige bestemming "kantoordeleinde" naar "wonen". Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging nodig. In de ruimtelijke onderbouwing bij het nieuwe plan wordt door de gemeente Rijswijk een ecologisch onderzoek gevraagd.

figuur 1: ligging plangebied

Tijdens de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden kunnen beschermde planten en dieren geschaad worden. De Flora- en faunawet eist zorgvuldig handelen als beschermde planten en dieren in het geding zijn. Het is daarom noodzakelijk dat voorafgaand aan de sloop en de bouwactiviteiten de beschermde soorten, die het plangebied als (deel)habitat gebruiken te inventariseren en bij gebleken schade en overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora en faunawet (F&f-wet) hiervoor vergunning aan te vragen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt sedert 2002 de bescherming van een groot aantal planten- en diersoorten. Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving bij de gemeente een vergunning worden aangevraagd. Deze vergunning is onderdeel van de omgevingsvergunning. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Als uit het onderzoek blijkt dat er schade optreedt moet de gemeente om de vergunning te kunnen verlenen een verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) bij het ministerie E, L & I ophalen. Er worden 3 categorieën van bescherming (en daarmee toetsingskader) onderscheiden: streng beschermd – beschermd - algemeen. Om vergunning te krijgen in het geval van streng beschermde soorten zal de initiatiefnemer moeten aantonen dat er geen alternatief is en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.

N.b. De ingreep wordt alleen getoetst aan wetgeving op het gebied van soortbescherming. Gebiedsbescherming zoals o.a. vastgelegd in de nieuwe Natuurbeschermingswet (2005) is hier niet aan de orde, omdat het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied, Beschermde Natuurmonument en Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen ca. 9 km ver weg ligt.

Er kan ook een planologische bescherming op het plangebied rusten bijvoorbeeld omdat het onderdeel is van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) of (mede) bestemd is als natuur.

EHS

Kort geleden is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) afgerond. Het ligt in de bedoeling alle begrensdde kavels voor 2018 te verwerven en in te richten en te beheren als beschermd natuurgebied. De verwerving gebeurt vooraansnog op

vrijwillige basis. Voor gebieden in de EHS geldt het nee, tenzij...principe. Ingrepen hierin kunnen alleen doorgaan vinden, als er geen alternatieven zijn en het initiatief van groot openbaar belang is. Het nee, tenzij-beleid is een getrapte benadering. De basis voor deze stappenbenadering is een goede beschrijving van de in het gebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden. Uit onderzoek moet vervolgens blijken of deze wezenlijke waarden en kenmerken significante schade ondervinden door de ingreep.

Het plangebied is geen onderdeel van de ecologische hoofdstructuur van Nederland (EHS). De natte hooilanden ten zuiden van Aan 't Verlaat op ca. 1.500 m ten oosten van het plangebied is de dichtstbijzijnde onderdeel (bestaande natuur) van de EHS. De externe werking van het initiatief is beperkt en it is zo ver weg dat het initiatief niet getoetst hoeft te worden aan het nee, tenzij-beleid.

Voor zover bekend rust er op het plangebied en nabije omgeving geen natuurbestemming. De lindenbomen langs de Broekmolenweg zijn wel onderdeel van de gemeentelijke groenstructuur. Voor het verwijderen van de bomen zal ook vanwege hun omvang een kapvergunning moeten worden aangevraagd.

Methodie

D.d. 18 mei 2011 is het plangebied bezocht en is het gebouw en omringende bomen en struiken bekeken op zoek naar (sporen van) wilde planten en dieren, vleermuizen en broedvogels in het bijzonder. Daarnaast is door de Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland gedurende de zomerperiode een apart vleermuisonderzoek gedaan. Dit onderzoek volgt het vleermuisprotocol. De resultaten hiervan zijn als bijlage 2 opgenomen.

Tenslotte is in de literatuur en bij het natuurloket gezocht naar gegevens over de verspreiding van bijzondere (en beschermde) planten- en diersoorten in de omgeving.

De verspreidingsgegevens van het natuurloket betreffen het kilometerhok 83-449 (zie figuur 2). Deze zijn als bijlage 1 opgenomen. Het kilometerhok is 100 ha en veel groter dan het plangebied. Deze is slechts ca. 0,4 ha groot.

figuur 2: kilometerhok 83-449

Resultaat en discussie

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied was begin twintigste eeuw tuinbouwgrond op het zandige en hoger gelegen deel van de Oude Broekpolder in de driehoek boven Reineveld net ten noorden van de gemeentegrens met Delft. De Broekmolenweg is in de dertiger jaren van de vorige eeuw aangelegd als onderdeel van de zogenaamde

Haagwerken. Deze werken moesten de verbinding tussen Delft en Den Haag verbeteren o.a. met de bouw van de Reineveldbrug en de elektrificatie en omlegging van de trambaan. Na de Tweede Wereldoorlog is het gebied tussen Delftweg en Broekmolenweg bebouwd geraakt. Op het perceel aan de Broekmolenweg 14 werd door Shell in de zestiger jaren van de vorige eeuw een laboratorium gebouwd als afronding van deze ontwikkeling.

De oorspronkelijke bodem bestaat uit kalkhoudende zavel met een dunne donkere bovengrond (Leekeerdgrond). Deze is echter grotendeels vergraven en vervangen door cunetzand. Het maaiveld ligt op ca. +0,4 m NAP.

Het peil van de Delftse Vliet is -0,4 m NAP. Het polderpeil van dit deel van de Hoge Broekpolder is -2,41 m NAP.

Op dit moment bestaat het plangebied uit het haakvormige hoofdgebouw van 2 verdiepingen met een ruim entree op de hoek, een brede zuidelijke poot met een lichtstraat en vide en een smallere noordelijke poot met veel kantoren en een apart trappenhuis op de kop. Het hoofdgebouw heeft een stalen constructie met veel ramen, een platdak en opgemetselde min of meer blinde muren (zonder spouw en open stootvoegen). Verder staan er op het terrein een loods en een zeecontainer. De toegang en het voorplein zijn verhard met betonklinkers. Hierin zijn ook een tiental parkeervakken aangebracht. Ook langs de gevel aan de straatzijde zijn een tiental parkeervakken gesitueerd. Het gebouw ligt verder in het groen, dat bestaat uit gras, heesterborders en enkele verspreide bomen. Het bomenbestand bestaat uit 6 exemplaren Schijnpines op een rij aan de voorzijde en 1 exemplaar Krulwilg aan de achterzijde. Deze 7 bomen staan dicht op de gevel. Aan de westzijde net buiten het plangebied staan nog 1 exemplaar Ruwe berk en 1 exemplaar Plataan. Aan weerszijden van de Broekmolenweg staan op de stoep forse exemplaren Hollandse linde. Deze zijn bij de aanleg in de dertiger jaren of vlak na de oorlog aangeplant.

De heesterborders zijn zeer gevarieerd van samenstelling met o.a. Aucuba, Deutzia, Vlinderstruik, Hulst, Laurierkers, Bamboe, Liguster, Tamarisk, Eglantier, Dwergmispel, Kardinaalsmuts, Weigelia, Lonicera, Mahonia, Zuurbes, Meidoorn, Kornoelje. In de borders groeien ook veel spontaan gevestigde boom- en struiksoorten als Braam, Ruwe berk, Gewone es, Hop, Boswilg, Gewone vlier, Wilde lijsterbes en Iep. Het gebouw is door vandalisme enigszins gehavend.

Zuidoostelijke gevel met entree

Zuidwestelijke gevel met heesterborder

Noordwestelijke gevel met berkenopslag

Noordoostelijke gevel met Schijncipres

Flora

In het plangebied is weinig ruimte voor spontaan gevestigde vaatplanten, (korst)mossen en paddenstoelen. Deze bevinden zich tussen het plaveisel en in het plantsoen.

In de verharding betreft het vooral pioniersoorten van zandige bodem als Kleine en Slipbladige ooievaarsbek, IJle dravik, Kruiptje, Liggend vetmuur, Zandraket, Gewoon langbaardgras, Middelste teunisbloem, Canadese fijnstraal, Gewone raket, Akkerereprijs e.d.. In het gras groeien enkele soorten van gemaaide, relatief voedselarme omstandigheden zoals Duizendblad, Rood zwenkgras, Frans raaigras, Gewone hoornbloem, Gestreepte witbol, Vertakte leeuwentand, Kroppaar, Veldbeemdgras, Veldzuring, Jakobskruiskruid, Kleine klaver, Gele morgenster. Aan de rand en tussen de aangeplante heesters groeien vooral soorten van nitrofiële zomen als Stinkende gouwe, Ridderzuring, Kleefkruid, Grote brandnetel, Look-zonder-look, Heermoes, Ruw beemdgras, Paardenbloem, Fluitekruid.

Er zijn d.d. 18 mei 2011 geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

In het betreffende kilometerhok, 83-449, zijn tussen 1990 en 2010 waarnemingen gedaan van 3 algemeen (categorie 1) beschermde en 3 (streng) beschermde (categorie 2 en 3) vaatplantensoorten (zie bijlage 1). Het is niet bekend welke dat zijn, maar deze groeien waarschijnlijk in het groengebied ten noorden (Elsenburgerbos, Rijswijkse golfclub). Er zijn in deze periode geen rode-lijstsoorten waargenomen. Er zijn ook geen waarnemingen van bedreigde of beschermde (korst)mos- of paddenstoelsoorten.

Gewoon langbaardgras tussen betonklinkers

nitrofiële zoom langs heesterborder met o.a. Hop

Zoogdieren

In bijlage 2 wordt verslag gedaan van het vleermuisonderzoek. De conclusie op grond van de 5 bezoeken is dat in het voorjaar, zomer en herfst geen enkele spoor is gevonden of waarneming verricht die zou kunnen wijzen op bewoning door vleermuizen. Wel werden in de directe omgeving jagende exemplaren Gewone en Ruige dwergvleermuis gehoord. Dit is echter in een groot deel van de bebouwde kom van Delft het geval. Vleermuizen zijn streng beschermd (tabel 3, bijlage IV HR).

Er zijn tijdens het veldbezoek d.d. 18 mei 2011 geen sporen van zoogdieren, zelfs niet van Bruine rat of Mol aangetroffen.

De Zoogdierverseniging heeft in haar databank voor het betreffende kilometerhok, 89-449, waarnemingen van 1 streng beschermde (bijlage IV HR) zoogdiersoort (zie bijlage 1). Dit is waarschijnlijk Gewone dwergvleermuis. Er komt ook een bedreigde zoogdiersoort in het betreffende kilometerhok voor. Dit is waarschijnlijk Bunzing, een algemeen (tabel 1) beschermde soort. Verder komen er ook nog 4 andere algemeen beschermde soorten voor. Het betreft waarschijnlijk algemene soorten als Mol, Huisspitsmuis, Egel, Konijn. Sedert 2005 geldt voor algemeen beschermde soorten bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

Vogels

D.d. 18 mei 2011 in het plangebied waargenomen soorten zijn: Kauw, Kapmeeuw, Turkse tortel, Houtduif, Merel, Ekster, Zanglijster, Vink, Tjiftjaf en Koolmees. De meeste hiervan broeden elders. Wel zijn de bomen en struiken (potentiële) broedplaats van Turkse tortel, Zanglijster, Tjiftjaf, Merel, Houtduif. Geen van deze soorten heeft een jaarrond beschermd nest.

De 15 bedreigde soorten van het betreffende kilometerhok, 89-449, zijn waarschijnlijk stadvogels als Huismus, Huiszwaluw, die zeker niet in het plangebied broeden en verder waarschijnlijk enkele doortrekkende water-/wintervogels als Grutto en Tureluur.

Overige fauna

Er komen in het betreffende kilometerhok, 89-449, voor zover bekend geen andere beschermde soorten voor dan 2 amfibiesoorten (zie bijlage 1). Deze algemeen (categorie 1) beschermde soorten zijn waarschijnlijk Gewone pad en Bruine kikker.

Conclusie

Op grond van het eenmalige veldbezoek, het aanvullende vleermuisonderzoek en eerdere waarnemingen van planten- en diersoorten in de omgeving kan geconcludeerd worden dat bij de sloop en nieuwbouw alleen rekening gehouden moet worden met de diverse boom- en struikbewonende broedvogels zoals Merel, Houtduif, Turkse tortel. Deze vogelsoorten zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Bij deze soorten hoeft het vernielen van nesten buiten het broedseizoen niet gecompenseerd of gemitigeerd te worden.

Ingreep

De ruimtelijke ingreep betreft de sloop van het kantoorgebouw en de loodsen en de bouw van 16 woningen (zie figuur 3).

figuur 3: stedenbouwkundig plan

De belangrijkste ecologische gevolgen van het initiatief hangen samen met de sloop van de gebouwen (1), het kappen van de bomen en het opruimen van de beplanting (2), de nieuwbouw (3) en het veranderd gebruik (wonen i.p.v. kantoor) (4).

- Ad 1) Voor zover waarneembaar gaan er bij de sloop geen vaste rust- en verblijfplaatsen van (streng) beschermde dieren verloren. Ook tijdens de bezoeken in juli en augustus kon niet worden vastgesteld dat de gebouwen door vleermuizen gebruikt worden als paarplek.
- Ad 2) Bij het weghalen van de beplanting gaan alleen in het broedseizoen vaste rust- en verblijfplaatsen verloren. Voor opruimwerkzaamheden buiten het broedseizoen hoeft geen ontheffing worden aangevraagd. Bomen en struiken zijn onderdeel van het leefgebied van een aantal algemene tuin- en parkvogels. Het verlies heeft zijn weerslag op de territoria van de betreffende vogels. Hierin zullen (kleine) veranderingen optreden. Een dergelijke verandering valt niet onder de (verbods)bepalingen van de Flora- en faunawet.
- Ad 3) Tijdens de bouw treedt door lawaai, bouwlampen en uitstoot van vervuillende stoffen verstoring van de natuur in de omgeving op. De omvang hiervan is beperkt en reikt zeker niet tot de (beschermde) natuurgebieden in de omgeving zoals het Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen (op ca. 9 km afstand) of tot de habitats van (streng) beschermde en kwetsbare soorten zoals de weidevogels van Midden-Delfland (op meer dan 5 km). In beide gevallen wordt de planlocatie van deze voor verstoring kwetsbare natuur gescheiden middels druk stedelijk gebied. De bijdrage van deze ingreep aan het totaal van de stedelijke kakofonie in zowel de aanleg- als gebruiksfase is zeer beperkt.
- Ad 4) Het veranderde gebruik (van kantoor naar wonen) betekent geen toename van het aantal (auto)bewegingen. Deze zullen wel meer gespreid over de dag en het jaar plaatsvinden (niet alleen aan het begin en eind van de kantooruren). De verstoring door licht en lawaai neemt toe met name in

de avond. Beide veranderingen zijn echter gering en hebben geen of nauwelijks betekenis voor beschermde diersoorten in deze drukke stedelijke omgeving (zie ook onder 3).

Conclusie

Het slopen, de bomenkap, de nieuwbouw en het woongebruik op het perceel aan de Broekmolenweg 14 te Rijswijk hebben beperkte ecologische gevolgen. Er zijn geen (streng) beschermde soorten die het gebouw gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. Er zullen door de ingreep geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Wel geldt als randvoorwaarde voor deze conclusie dat het opruimen van de beplanting buiten het broedseizoen plaatsvindt.

Als aan bovenstaande randvoorwaarden wordt voldaan, hoeft geen ontheffing of verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) worden aangevraagd bij het ministerie EL&I.

Voor het verwijderen van de lindenboom bij de ontsluiting van de nieuwe dwarsstraat op de Broekmolenweg zal wel een kapvergunning moeten worden aangevraagd. De verwijdering van de boom heeft mits buiten het broedseizoen uitgevoerd geen gevolgen voor beschermde planten en dieren.

Bijlagen

- Bijlage 1: Beknopte eenmalig levering uit het NDFF; het Natuurloket, 2011.
- Bijlage 2: Vleermuisonderzoek Broekmolenweg 14 Rijswijk; Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, 2011.